

OBESİTEDEN KORUNMA

Dr. NUR ARSLAN

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ,
ÇOCUK GASTROENTEROLOJİ VE BESLENME BD, METABOLİZMA BD
SBE, MOLEKÜLER TIP AD

nur.arslan@deu.edu.tr

Obesite nedir?

- Vücutta aşırı yağ depolanması ile ortaya çıkan fiziksel ve ruhsal sorunlara neden olan enerji metabolizması bozukluğudur
- Vücudun gereksiniminden daha fazla enerji alınması sonucu ortaya çıkar
- Bu fark genellikle az olmasına rağmen (<%1) uzun sürede birikim söz konusudur.

Obesitenin ne önemi var?

- Vücutta aşırı depolanan yağ sadece estetik bozukluğa yol açmaz, çok sayıda komplikasyonu var
- Yağ dokusu;
  - Sadece trigliseritlerin pasif olarak depolandığı bir alan değildir
  - Çok sayıda proteinin sentezlendiği (adipokin) **bir endokrin organ**
  - **Obesitede ortaya çıkan enflamasyonun ana merkezi**
    - Adipositler, pre-adipositler, fibroblastlar, makrofajlar ve vasküler komponentler içerir
    - Hem **makrofajlar** hem **pre adipositler** enflamatuvar sitokin salgırlar (IL-6 ve TNF alfa)
    - Karaciğerden salgılanan IL-10 ve C-reaktif protein sentezini de kontrol eder

- **Çocuklardaki obesite sıklığının artması nedeniyle “tipik erişkin” hastalıkları (hipertansiyon, dislipidemi, tip 2 diyabet vb) çocuklarda ortaya çıkmaya başladı**

RISKS OF OBESITY

Dünyadaki en önemli problemlerden biri

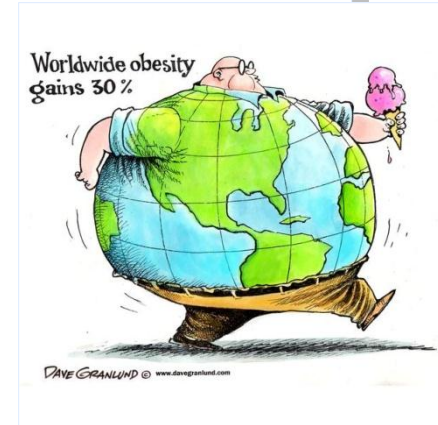
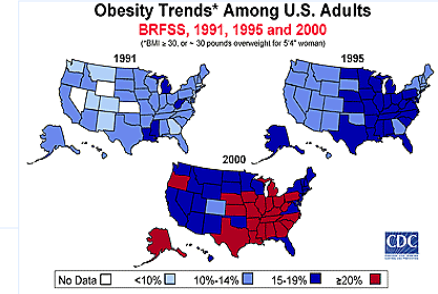
Pubmed: (www.ncbi.nlm.nih.gov/entrez/pubmed)

- Obesity..... 82913 (Nisan 2014)
- Obesity + children..... 12171 (Nisan 2014)
- Obesity + children + prevention..... 8264 (Nisan 2014)

Obesitenin sıklığı nedir?

Global epidemic of obesity: globesity (WHO, 2006)

- Dünya yüzeyinde yaşayan insanların
  - 1.5 milyarı fazla kilolu
  - Bunların 500 milyonu şişman
- Gelişmiş ülkelerdeki çocukların en önemli kronik hastalığı!
- Çocuk ve adolesanlarda sıklık %20-25
  - ABD (çocuklarda): Obesite %16.3, kilo fazlalığı: %31.9 (Ogden CL, et al. JAMA 2008)
- Gelişmekte olan ülkelerde bile obesite prevalansı artıyor:
  - <5 yaş: %2-10
  - 5-18 yaş: %6-40
  - En düşük sıklık Güneydoğu Asya'da, ancak total sayıda en yüksek rakam burada: 11 milyon çocuk obes

Gupta N, et al. Endocrine Rev 2012;33:48-70

Türk çocuklarında obesite ve kilo fazlalığı sıklığı nedir?

Yer / sayı	Yaş grubu (yaş)	Obesite / Kilo fazlalığı	Literatur
İstanbul / 625	11-15	8.3 10.2	<i>Akman M, et al. Nutr J 2010</i>
İzmir / 11629	2-15	6.3 9.9	<i>Ucar SK, et al. Obes Metab 2009</i>
Kocaeli / 2491	10-19	6.8 11.5	<i>Çizmecioğlu FM, et al. JPEM 2009</i>
Bursa / 5368	6-12	10.0 12.4	<i>Sağlam H, et al. J Clin Res Pediatr Endocrinol 2008</i>
Aydın /1348	6-16	3.7 12.2	<i>Dişçigil G, et al. Child Care Health Dev 2009</i>
Manisa / 1346	15-18	3.2 10.7	<i>Dinc G, et al. Anadolu Kardiyol Derg 2009</i>
Edirne / 989	12-17	2.1 (K) 1.6 (E) 10.6 (K) 11.3 (E)	<i>Oner N, et al. Swiss Med Wkly 2004</i>
Samsun / 2477	11-14	10.3 -	<i>Dundar C, et al. Sci World J 2012</i>
Van / 9048	6-18	2.2 11.2	<i>Yuca SA, et al. J Clin Res Ped Endo 2010</i>
Elazığ / 3642	6-11	1.6 13.2	<i>Pirinççi E, et al. Ann Hum Biol 2010</i>

Obesite sıklığı - gelişmişlik düzeyi ilişkisi nedir?

Gelişmiş ülkelerde

sosyoekonomik düzeyi düşük bölgelerde sık

- ❶ Diyetle fazla sebze-meyve alamıyorlar, yağlı yiyecekler tüketiyorlar
- ❷ Egzersiz yapma imkanları yok, TV izliyorlar

Gelişmekte olan
ülkelerde

sosyoekonomik düzeyi yüksek bölgelerde sık

- ❶ Batı tipi beslenme eğiliminin fazlalığı

Obesite sıklığı neden artıyor?

*Genetik

*Çevresel faktörler

Önemli, ancak obesite sıklığının son zamanlarda artışı çevresel faktörlerin ön planda olduğunu düşündürüyor:
Genetik yapının değişmesi için çok uzun zaman gerekli!

Sedanter yaşam
Fazla yemek
Yanlış besin yemek (Yağlı ve enerji içeriği yüksek gıdalar)

“obesojenik çevre”

World Health Organization. *Report of a Joint WHO/FAO Expert Consultation. Diet Nutrition and the Prevention of Chronic Diseases*. WHO Technical Report Series no. 916. WHO: Geneva, 2002.

Obesojenik çevre - 1

Sedanter yaşam

■ Günde 10 000 adım atmak gerekli:

- Suudi Arabistan'da okul öncesi (oyun çocukları) %22'si bu kadar aktif (*Al-Hazzaa HM, et al. Saudi Med J 2007*)
- Fizik aktivite için yer yok, yollar yürüyenler ve bisiklete binenler için güvenli değil
- Motorize transport artıyor (ör: okul servisi)
- Kanada'lı çocuklar 40 yıl öncesinin %25 i kadar enerji harcıyor (*Pipe A. Can Fam Physician 2002*)

■ "Üçlü ekran tehlikesi": TV, bilgisayar, ekran oyunları

- Günde 90 dk dan fazla TV izleyen çocuklar:
  - Enerji alımları 45 dk dan az izleyenlerden fazla
  - Kilo fazlalığı olma olasılığı 19 kat fazla

Kuriyan R, et al. Nutr J 2007
Matheson DM, et al. Am J Clin Nutr 2004

Obesojenik çevre -2

Fazla yemek ve yanlış yemek

Assessment of Child and Adolescent Overweight and Obesity

Nancy F. Krebs, MD, MS^a, John H. Himes, PhD, MPH^b, Dawn Jacobson, MD, MPH^c, Theresa A. Nicklas, DrPH^d, Patricia Gullday, RN^e, Dennis Styne, MD^f

Pediatrics 2007;S4:193-228

- Daha fazla sayı ve seçenekte enerjili yiyecek bulmak mümkün ve tüketimi ↑↑
- Bu yiyecekleri satan yer ↑, restoran ↑, okul kafeteryaları sadece bu yiyecekleri satıyor
  - Patates cipsi
  - Şekerli atıştırmalıklar
  - Kafeinli içecekler
- Zamanın değeri arttı
- Aktivitelerde yemek çok önemli bir yer tutuyor (otel, tatil, toplantı..)
- Porsiyonun büyük olması paranın karşılığının alındığı anlamına geliyor
- Kurallar değişti:
  - “Soft drink” suyun yerini aldı
  - “Günde 3 öğün” kuralı “günde çok öğün” olarak değişti
  - “Hep beraber sofraya oturulur” kuralı “isteyen istediği saatte istediğini yer” oldu

Obesojenik çevre -3

Yanlış yemek

Coca-colonization of diets in the Yucatan

Thomas L. Leatherman^{a,*}, Alan Goodman^b

Social Science & Medicine 61 (2005) 833–846

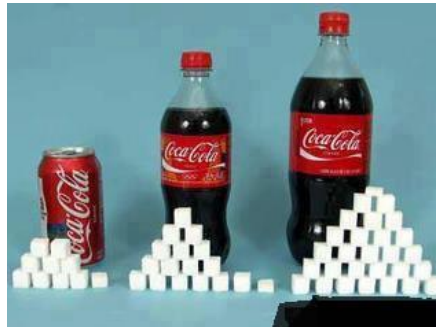
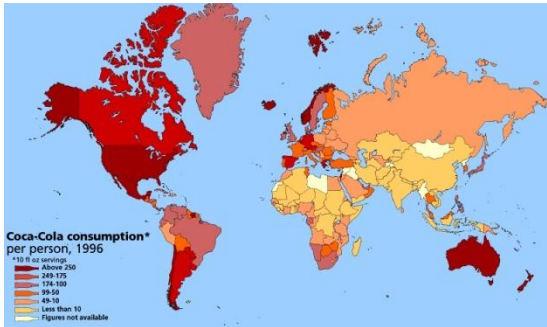
“Hamburger + patates kızartması + kola” = Coca colonization

- *Coca Cola*, ABD kültürünün uluslararası simgesi haline gelmiştir
- Maya kültürü çocukları bile geleneksel beslenmelerini bırakmış ve bu üçlü beslenme ile kolonize olmuşlardır

■ Hindistan’da adolesanlar:

- Günlük yağ alımı: 84 g/gün (önerilen 20 g/gün)
- Haftada kola tüketimi: 1.8 kutu (132 kkal/kutu): haftada ekstra 240 kkal

Gupta N, et al. J Am Coll Nutr 2010

Obesojenik çevre -4

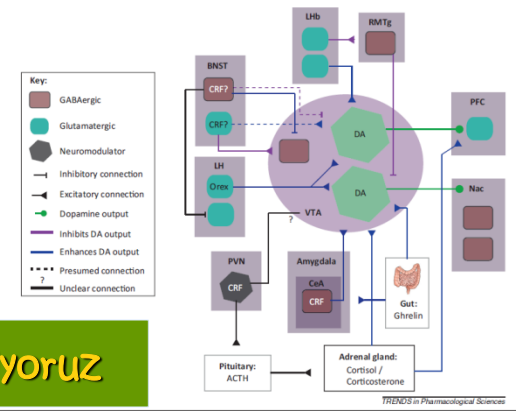
Stres - duygusal beslenme

Stress-related eating, obesity and associated behavioural traits in adolescents: a prospective population-based cohort study

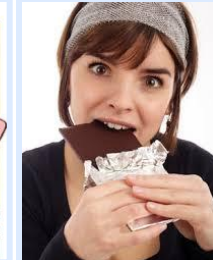
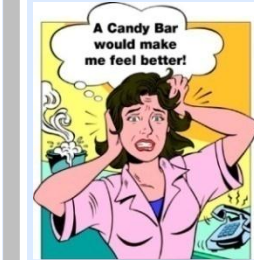
BMC Public Health 2014, 14:321

Anne Jääskeläinen¹, Nina Nevanpera², Jouko Remes², Fanni Rahkonen², Marjo-Riitta Järvelin^{2,3,4,5,6,7} and Jaana Laitinen²

Ştressliyen daha fazla yiyoruz

- Finlandiya, doğduklarından beri takip edilen NFBC 1986 kohortu
- 16 yaşında, 3598 kız, 3347 erkek
- Kızların %43'ü, erkeklerin %15'i stres anında daha fazla yiyor
  - Stres yiyicilerinde
    - Alkol-sigara kullanımı fazla
    - Uyku süresi az
    - Aile sofrasına oturma oranı az
    - Egzersiz ve diyet yapma oranı fazla (kompansatuvar davranış olarak)
  - Stres yemekleri:
    - Kızlar çikolata, tatlılar, soda
    - Erkekler sosis, çikolata, tatlı, hamburger, pizza
  - Stres yiyicilerinde obesite, aşırı kilolu olma oranı fazla

Obesojenik çevre -5

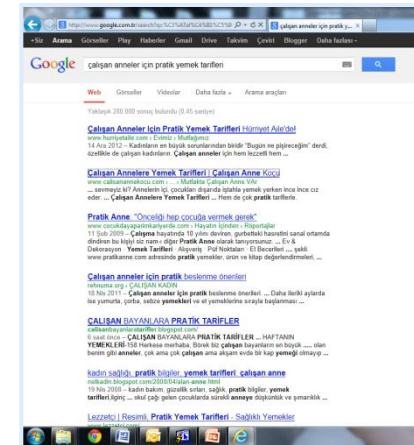
Çalışan anne

Maternal work and children's diet, activity, and obesity

Ashlesha Datar^{a,*}, Nancy Social Science & Medicine 107 (2014) 196–204

■ Çalışan anne ;

- Sağlıklı yemek planı yapamıyor ve evde az yemek pişiyor
- Hazır ve kalorili yemekler yeniyor
- Bu anneler yemek yapmayı da bilmiyor
- Çalışan annelerin çocukları daha fazla TV izliyor ve daha az uyuyor

Obesitenin önlenmesi -1

Obesitenin hüzünlü hikayesi

Obesitenin tedavisi zor

Komplikasyonu fazla

Ömrü kısaltıyor

Maliyeti yüksek*

Amaç obesiteyi tedavi etmek değil obesiteden korumak olmalı

*10 yaşındaki obes çocuğun ömür boyu ekstra sağlık harcaması 19 000 \$ fazla
Finkelstein EA, et al. Lifetime direct medical costs of childhood obesity. Pediatrics 2014

Obesitenin önlenmesi -2

Preschool Weight and Body Mass Index in Relation to Central Obesity and Metabolic Syndrome in Adulthood

Lise Graversen^{1*}, Thorkild I. A. Sørensen^{2,3}, Liselotte Petersen⁴, Ulla Sovio^{5,6}, Marika Kaakinen^{6,7,8}, Anneli Sandbaek¹, Jaana Laitinen⁹, Anja Taanila^{7,10}, Anneli Pouta^{11,12}, Marjo-Riitta Järvelin^{6,7,8,10,11,*}, Carsten Obel^{1*}

PLOS ONE 2014

Çocukluk çağı obesitesi erişkin yaşa aktarılıyor

Finlandiya, 1966 kohortu (NFBC 1966), 4111 erişkin

Okul öncesi BMI ile erişkin BMI korele

Okul öncesi BMI ile erişkin HDL-K ters orantılı

Amaç obesiteyi tedavi etmek değil
çocukluk çağında (aslında daha da erken dönemde)
obesiteden korumak olmalı

Obesitenin önlenmesi

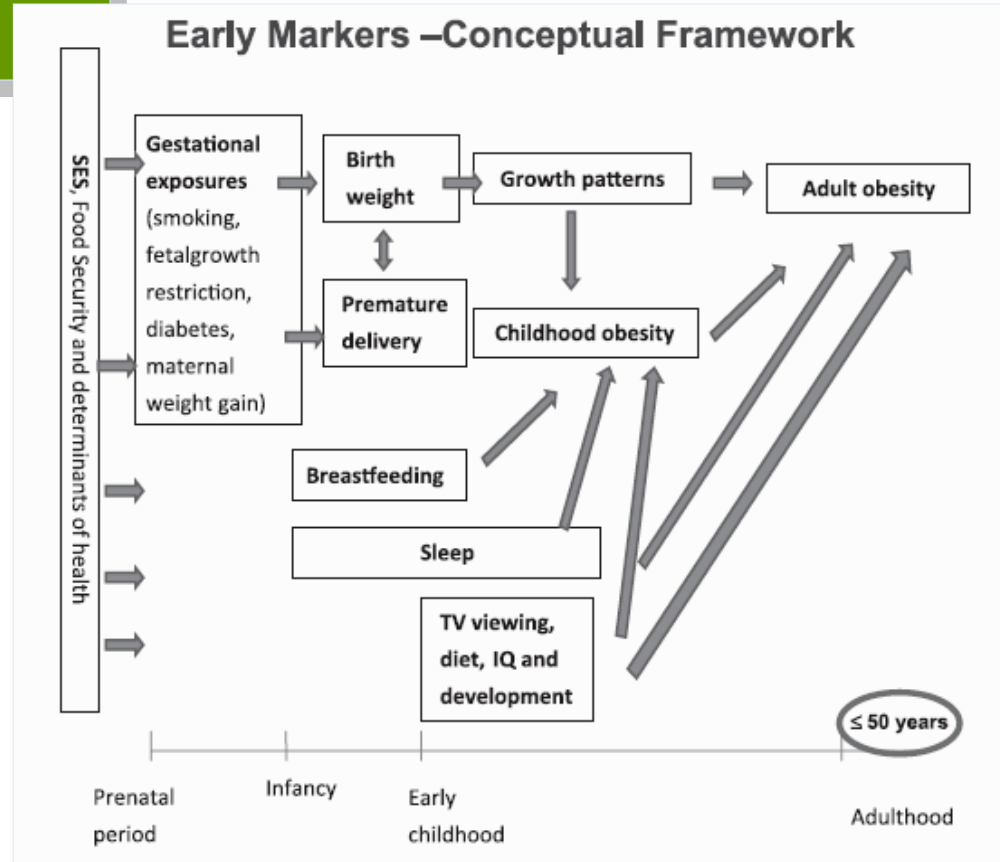
- Biz çocuklarda ve erişkinlerde obesitenin risk faktörlerini biliyoruz (meta-analiz)
- Özellikle önlenebilir risk faktörleri obesitenin önlenmesi için ana hedef olmalı

Obesity Diagnostic and Prevention

Early markers of adult obesity: a review

T. D. Brisbois^{1*}, A. P. Farmer^{1,2,3} and L. J. McCargar^{1,2}

obesity reviews (2012) **13**, 347–367

Obesitenin önlenmesi

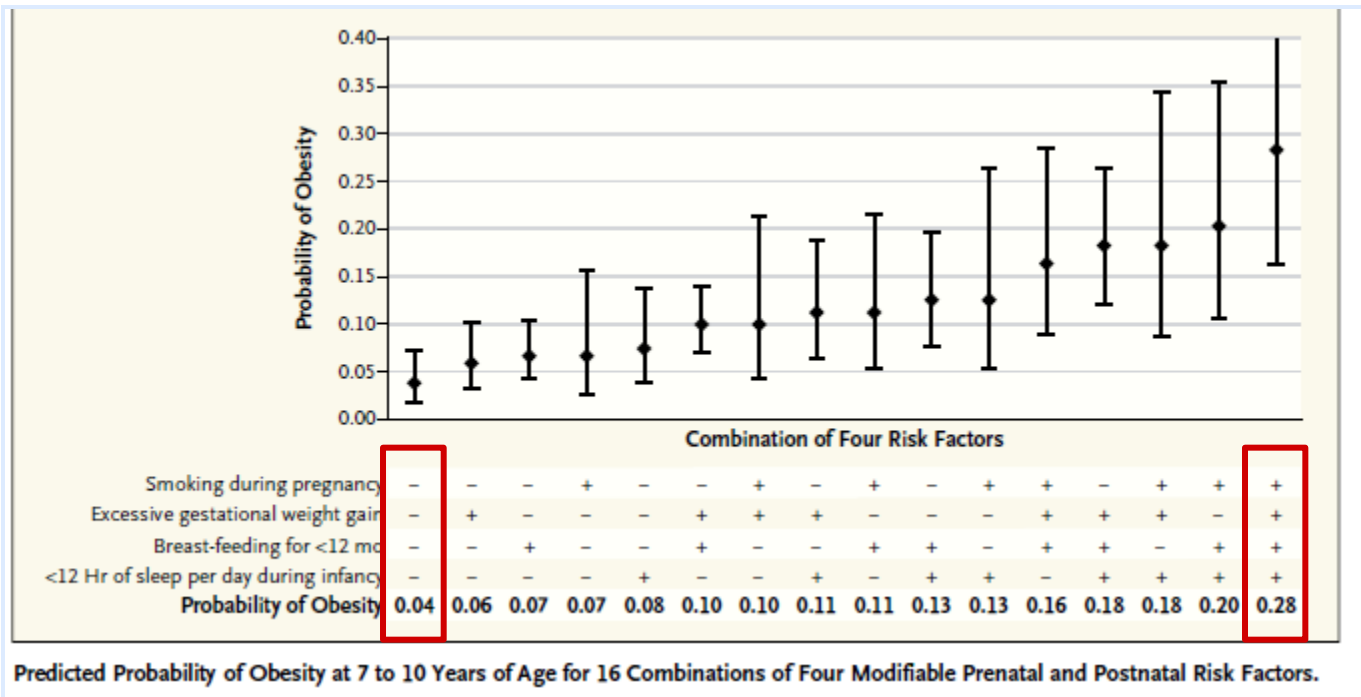
Ne zaman başlamalı?

How Early Should Obesity Prevention Start?

Matthew W. Gillman, M.D., and David S. Ludwig, M.D., Ph.D.

N ENGL J MED 369;23 NEJM.ORG DECEMBER 5, 2013

- 1110 anne-bebek çifti tarandığında, 7-10 yaştaki obesite olasılığı:

Obesitenin önlenmesi

Prenatal, natal dönemde -1

- Annenin BMI yüksekliği
  - **Annenin BMI'i çocukluk obesitesini 1.16 kat artırıyor***
- Gebelikte fazla kilo alınması
  - **Annenin yaşı, eğitimi, doğum tipi ve gebelik öncesi BMI'den bağımsız olarak çocuğun obes olma olasılığını %46 artırıyor****

Öneriler:

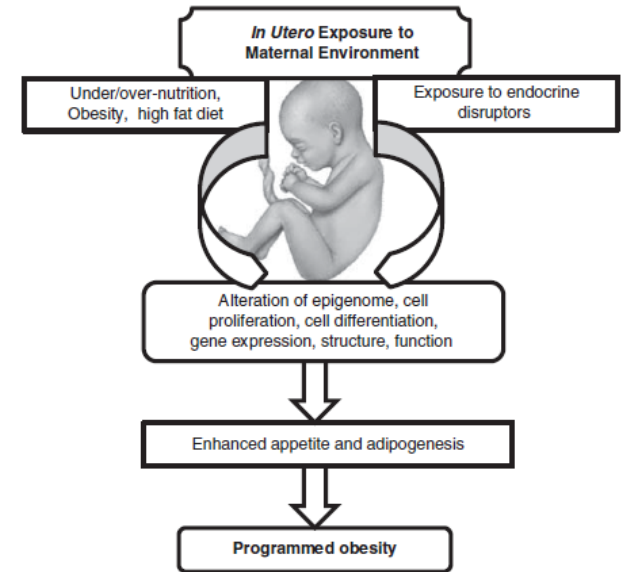
- **Doğurganlık yaşındaki kadınların ideal kilolarını korumaları ve sağlıklı beslenmeleri**
- **Gebelikte fazla kilo alınmaması**

*Bammann K, et al. PLOS OnE 2014

**Sridhar SB, et al. Am J Obstet Gynecol 2014

Brisbois TD, et al. Obes Rev 2012

Salam RA, et al. Curr Opin Clin Nutr Metab Care 2014

Obesitenin önlenmesi

Prenatal, natal dönemde -2

- Bebeklerin intrauterin büyüme geriliği ile doğması
  - IUGR ile doğan bebeklerin çocukluk döneminde:
    - **Bel çevresi, insülin direnci ve obezite sıklığı normal doğanlara göre fazla***

■ Öneriler:

- **Bebeklerin düşük doğum ağırlığı ile doğmaması için önlemlerin alınması**
  - Gebelikte yağ, protein ve mikronutrient eksik beslenilmemesi
  - Gebelik komplikasyonlarının tedavisi
  - Gebelikte sigara içilmemesi

Obesitenin önlenmesi

İnfantil dönemde -1

Systematic review and meta-analyses of risk factors for childhood overweight identifiable during infancy

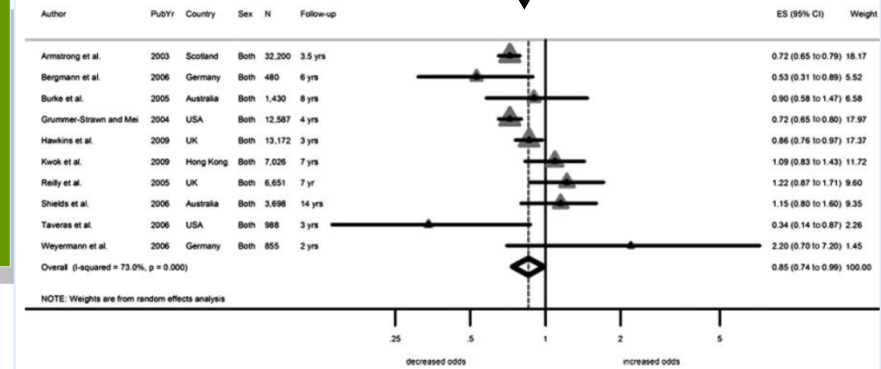
Stephen Franklin Weng,¹ Sarah A Redsell,² Judy A Swift,³ Min Yang,⁴
Cristine P Glazebrook⁵

Arch Dis Child 2012;97:1019–1026.

- AS verilmemesi / formula / ek gıdalara erken başlama ve enerjisi yüksek besinler verme
  - 30 çalışmanın yer aldığı sistematik derleme:
    - Gebelikte sigara içilmesi çocukluk obesitesi %47↑
    - Anne sütü verilen bebeklerde çocukluk obesitesi %15 ↓
    - Katı gıdaların erken başlanması çocukluk obesitesi ↑

Öneriler:

- İlk 6 ay sadece anne sütü verilmesi (AAP)
- Ek gıdalara zamanında başlanması (AAP)

Obesitenin önlenmesi

İnfanıl dönemde -2

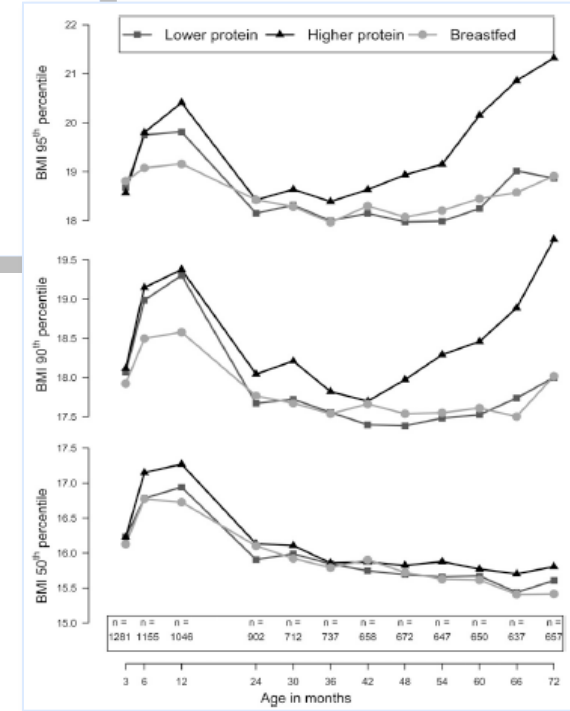
Lower protein content in infant formula reduces BMI and obesity risk at school age: follow-up of a randomized trial.

Weber M, et al; European Childhood Obesity Trial Study Group. Am J Clin Nutr 2014;99:1041-51

- İnfanıl dönemde yüksek protein içeriği ile beslenme
  - Avrupa, çok merkezli çalışma:
  - İlk bir yılda “düşük pr formula” vs “yüksek pr formula” vs “anne sütü”
  - Yüksek proteinli formula grubunda (6-8 g/gün daha fazla protein);
    - 6 yaşında BMI 0.5 daha ↑
    - Obes olma oranı 2.43 daha ↑
    - Düşük protein vs AS grubunda antropometrik veriler benzer

Öneriler:

- Mikronütrientleri ve esansiyel yağları içeren yiyeceklerle beslenmesi, protein içeriğinin yüksek olmaması (AAP)

Obesitenin önlenmesi

Oyun çocukluğu döneminde

The influence of the food environment on overweight and obesity in young children: a systematic review

BMJ Open 2012;2:e001538.

George Osei-Assibey,¹ Smita Dick,¹ Jennie Macdiarmid,^{1,2} Sean Semple,³ John J Reilly,⁴ Anne Ellaway,⁵ Hilary Cowie,⁶ Geraldine McNeill^{1,2}

- En önemli yeme alışkanlıkları oyun çocukluğu döneminde kazanılıyor
    - 35 RCT, sistematik derleme:
    - Oyun çocukluğu döneminde
      - Çocukların porsiyonları küçültülürse (AAP)*
      - Sürekli yemek önerilmezse
      - Çocuğun dışarıda oyun oynamasına izin verilirse
      - TV izleme süresi kısaltılırsa
      - Tatlı yiyecek ve “soft drink” sunulmazsa (AAP)*
- sonraki dönemde gelişecek obesite önlenabiliyor

*Barlow SE, et al. (AAP). Pediatrics 2007

Obesitenin önlenmesi

Okul çocukluğu döneminde - 1

- Çocuk ve adolesanlar günlerinin önemli bir kısmını okulda geçiriyor
- 1-2 öğünü okulda yiyor, günlük enerji gereksiniminin %30-50'sini burada tüketiyor
- Okul önlemleri çok önemli

Obesitenin önlenmesi

Okul çocukluğu döneminde - 2

Interventions for preventing obesity in children (Review)

Waters E, de Silva-Sanigorski A, Hall BJ, Brown T, Campbell KJ, Gao Y, Armstrong R, Prosser L, Summerbell CD

- Cochrane, 2011
- 55 RCT, 27946 çocuk (6-18 yaş arası uygulamalar)
- Aşağıdaki önlemler alınırsa çocukların BMI'leri düşüyor (-0.09-0.26 kg/m² azalma var)
  - Okullarda sağlıklı beslenme, fizik aktivite ve beden imajı dersleri olursa
  - Hafta boyunca okulda egzersiz saatleri olursa (AAP)* (futbol kulübü kurmak vb)
  - Okullarda yiyecekler sağlıklı alternatifler içerirse
  - Çevre, çocukların daha kolay egzersiz yapması için düzenlenirse
  - Öğretmenler beslenme ve aktivite konusunda eğitilirse
  - Aileler sağlıklı beslenme, aktivite ve ekranda az vakit geçirme konusunda eğitilirse

*Barlow SE, et al. (AAP). Pediatrics 2007

Obesitenin önlenmesi

Okul çocukluğu döneminde - 3

Policy, Systems, and Environmentally Oriented School-Based Obesity Prevention: Opportunities and Challenges

Journal of Prevention & Intervention in the Community, 42:95–111, 2014

Michael C. Fagen^a, Yuka Asada^a, Sarah Welch^b, Rachael Dombrowski^c, Kelsey Gilmet^a, Christina Welter^d, Lori Stern^e, Gina Massuda Barnett^d & Maryann Mason^f

- Okulda sağlıklı yaşam girişimleri obesitenin önlenmesinde çok etkili
- Bunun için ülke/bölgesel yönetim politikası gerekli

Food and nutrition approaches	Number of districts
School meal program changes	5
Universal School Breakfast Program	2
Salad bars in cafeterias	1
School gardens with experiential learning	2
School garden curriculum "Fresh from the Farm"	2
Healthy cooking demonstrations by chef	1
Competitive food and beverage nutrition standard changes	1
Community farmer's market	1
After-school healthy snack program	1
Physical activity approaches	Number of districts
Create safe travel policy	2
Formal recess	1
Health and physical activity curriculum	1
After-school programs with focus on increasing physical activity	4
Joint-use agreement with local hospital	1
Staff health approaches	Number of districts
Staff worksite wellness program	4
Joint-use agreement for staff fitness center access	1
Nutrition guidelines for staff meetings	1
Exercise classes for staff	1

Obesitenin önlenmesi

Okul çocukluğu döneminde - 4

The effect of obesity prevention interventions according to socioeconomic position: a systematic review **obesity reviews** (2014)

A. Beauchamp^{1,2,3}, K. Backholer^{1,2}, D. Magliano^{1,2} and A. Peeters^{1,2}

- Sosyoekonomik düzey ve eğitim düzeyine göre farklı modifikasyonlar uygulanmalı
  - Ailelere ev ve telefon ziyaretleri
  - Fizik aktivite alanlarına ulaşımın sağlanması
  - Sağlıklı yiyeceklerin ucuzlatılması

Düşük SED toplumlarda etkili

Obesitenin önlenmesi – özel başlıklar

Atıştırmak

- 1995: 21 Avrupa ülkesi, 16486 üniversite öğrencisi: *Bellisle F, et al. Int J Obes 1995*
  - Ort ana öğün sayısı: 2.8
  - Ort. ara öğün sayısı 1.6
  - Ort %30'u diyet yapıyor: Diyet yapanlarda atıştırma sayısı daha az

- İngiltere 13-16 yaş çocuklar:

- 1997 ve 2005 yılları karşılaştırıldığında:

- Şişman / kilolu olma oranı %20 vs %25
- Atıştırmalarla alınan enerji 562 kcal/g vs 732 kcal/g
- Her atıştırmada:
  - Soft drink 219 g vs 314 g
  - Patates 101 g vs 120 g

Snacking patterns among adolescents: a comparison of type, frequency and portion size between Britain in 1997 and Northern Ireland in 2005

British Journal of Nutrition (2009)

Maeve A. Kerr, Kirsten L. Rennie, Tracy A. McCaffrey, Julie M. W. Wallace, Mary P. Hannon-Fletcher and M. Barbara E. Livingstone*

- Öneriler:

- **Günlük enerji alımının azaltılması için atıştırmaların azaltılması gereklidir**

Obesitenin önlenmesi – özel başlıklar

Televizyon – ekran maruziyeti

- Çocuğun yatak odasında TV bulunması obesiteyi ↑
- Günde >2 saat:
  - TV izlemek obesite riskini 1.59 kat, santral obesite riskini 1.64 kat ↑
  - Ekran başında kalmak obesite riskini 1.89 kat, santral obesite riskini 1.67 kat ↑

Association of a Television in the Bedroom With Increased Adiposity Gain in a Nationally Representative Sample of Children and Adolescents

Diane Gilbert-Diamond, ScD, Zhigang Li, PhD; Anna M. Adachi-Mejia, PhD; Auden C. McClure, MD; James D. Sargent, MD

JAMA Pediatr 2014

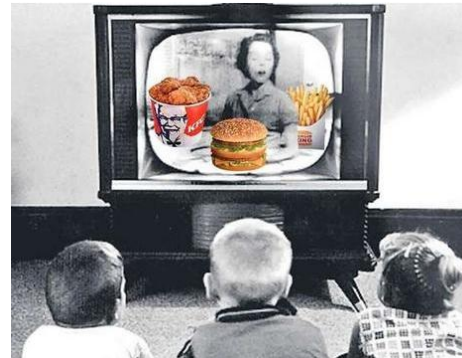
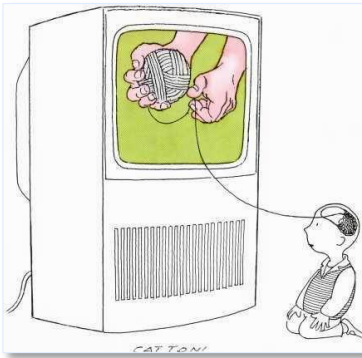
Relationship Between Media Viewing and Obesity in School-Aged Children in Taipei, Taiwan

Hsiu-Mei Huang¹ • Li-Yin Chien² • Ting-Chi Yeh³ • Pi-Chen Chang^{2*}

J Nurs Res 2013

Öneriler:

- Ekran başında geçirilen günlük süre 2 saatin altına indirilmelidir

Obesitenin önlenmesi – özel başlıklar

Alışveriş merkezleri

- ABD, 8-12 yaş arası, 101 sağlıklı kız çocuğu*
  - Haftada ≥ 2 kez dışarda fast food yiyenlerin bazal BMI i, ≤ 1 sayıda yiyenlerden $\uparrow$
  - Bu fark giderek açılacak şekilde 19 yaşında da devam ediyor
- ABD, 6-8 yaş, 323 çocuk**
  - Alışveriş merkezi ve lokantalar eve ne kadar yakınsa çocuğun BMI o kadar $\uparrow$

■ Öneriler:

- Ev dışında yenilen öğün miktarı haftada 1'den az olmalıdır

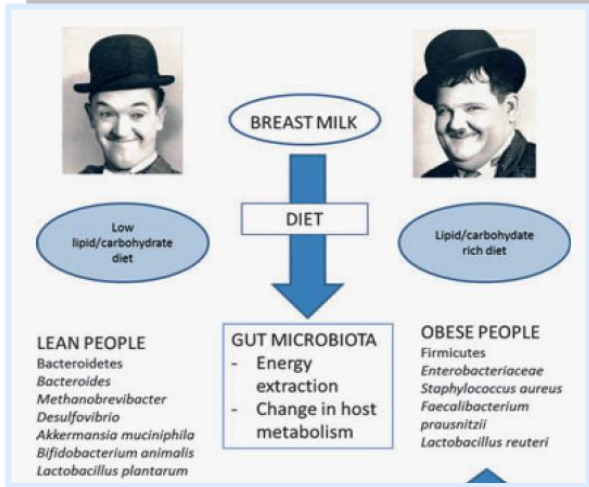
*Thompson OM, et al. Food purchased away from home as a predictor of change in BMI z-score among girls. Int J Obes Relat Metab Disord 2004;28:282-9.

**Galvez MP, et al. Childhood obesity and neighborhood food-store availability in an inner-city community. Acad Pediatr 2009;9:339-43.

Obesitenin önlenmesi – özel başlıklar

Barsak mikrobiotası- Probiyotikler - prebiyotikler

- Barsak mikrobiotası ile obesite arasında ilişki olduğu gösterildi
  - Obesitenin tedavisinde prebiyotik-probiyotik kullanımı ile ilgili az sayıda insan çalışması mevcut
  - Obesitenin önlenmesi:
    - Finlandiya, 159 hamileye, beklenen doğum tarihinden 1 ay önce *Lactobacillus rhamnosus GG, ATCC 53103* başlanmış, doğumdan sonra 6 aya kadar verilmiş*
    - Doğan çocuklar 10 yaşında kontrol grubuna göre daha az kilo almış
  - **Erken dönemde barsak florasının düzenlenmesi çocukların kilo almasına engel olabilir**
  - **Ancak bu konuda çok fazla çalışma yapmak gerekli**

*Luoto R, et al. Impact of maternal probiotic-supplemented dietary counselling on pregnancy outcome and prenatal and postnatal growth: a double-blind, placebo-controlled study. Int J Obes 2010

Pratik öneriler - 1

- **Tombul çocuk sağlıklı çocuk değildir.**
  - Erken dönemde ek gıda başlanan, fazla meyve suyu verilen bebekler ileride şişman oluyor*
    - İlk 6 ay sadece anne sütü ile beslenmek obesiteden korunmak için yapılabilecek en iyi şey
  - Normal persentil aralığında büyüyen bir çocuğu daha kilolu olsun diye (anneyi mutlu etmek için) enteral ürünler, mamalar vb başlamak çocuğun ileride şişman olması ile sonuçlanacaktır
  - Ayrıca bebeklerin büyüdükçe bu kiloları vereceği doğru değildir**
  - Evinde büyükannenin yemek pişirdiği ve yedirdiği bebekler daha kilolu oluyor***
    - Bebeğin beslenmesinden büyükanne değil anne sorumludur

*Thompson AL, et al. Soc Sci Med 2013

**Wardle J, et al. BMJ 2006

*** Hassapidou M, et al. Hormones (Athens) 2009

Pratik öneriler - 2

- Az uyumak obezite gelişme riskini ortalama 2 kat artırır*
  - Mutlaka 8 saat uyunmalı
- Televizyon + bilgisayar + ekran oyunları günde 2 saatten aza indirilmelidir (AAP)**
  - Çocuğun uyuduğu odada bunlar bulunmamalıdır (AAP)**
- Çocuklar mutlaka kahvaltı etmelidir (AAP)**
- Çocuklar dengeli beslenmeli, lif ve kalsiyumdan zengin besinler tüketmelidir (AAP)**
- Restoranlarda yemek yemek en aza indirilmelidir (AAP)**
- Tüm aile birarada yemek yemelidir (AAP)**

*Ozturk A, et al. *Acta Paediatr* 2009

**Barlow SE, et al. (AAP). *Pediatrics* 2007

Pratik öneriler - 3

Hekimler

- Çocuk doktorlarının %20si BMI hesaplamayı bilmiyor (2005)*
- Hekimlerin obesiteye bakışları;
  - Kendi kiloları, beslenme biçimleri, egzersiz alışkanlıklarından etkileniyor**
- Koruyucu hekimlik önemli (AAP)***, ****
  - Hastaneye her başvuran çocukta antropometrik değerlendirme yapılmalı****
  - Sağlıklı beslenme önerilerinde bulunmak için çocuğun obes olması gerekli değil****

*Caprio S, et al. Pediatrics 2005

**Freedman MJ, et al. J Altern Complement Med 2004

***Hopkins KF, et al. J Am Acad Nurse Pract 2011

****Barlow SE, et al. (AAP). Pediatrics 2007

Pratik öneriler - 4

Aile sofrası

AKDENİZ DİYETİ

- ABD, 7447 erişkin:
  - Enerji kısıtlaması yapılmamış Akdeniz diyeti (ceviz ve sızma zeytinyağı kullanılmış) →
  - Kontrol grubu: yağı azaltılmış diyet

The NEW ENGLAND JOURNAL of MEDICINE

ESTABLISHED IN 1812

APRIL 4, 2013

VOL. 368 NO. 14

Primary Prevention of Cardiovascular Disease with a Mediterranean Diet

Ramón Estruch, M.D., Ph.D., Emilio Ros, M.D., Ph.D., Jordi Salas-Salvadó, M.D., Ph.D., Maria-Isabel Covas, D.Pharm., Ph.D., Dolores Corella, D.Pharm., Ph.D., Fernando Arós, M.D., Ph.D., Enrique Gómez-Gracia, M.D., Ph.D., Valentina Ruiz-Gutiérrez, Ph.D., Miquel Fiol, M.D., Ph.D., José Lapetra, M.D., Ph.D., Rosa Maria Lamuela-Raventós, D.Pharm., Ph.D., Lluís Serra-Majem, M.D., Ph.D., Xavier Pintó, M.D., Ph.D., Josep Basora, M.D., Ph.D., Miguel Angel Muñoz, M.D., Ph.D., José V. Sorlí, M.D., Ph.D., José Alfredo Martínez, D.Pharm., M.D., Ph.D., and Miguel Angel Martínez-González, M.D., Ph.D., for the PREDIMED Study Investigators*

Ort. 5 yıl sonunda kardiyovasküler
hastalık **AKDENİZ DİYETİ**
yapanlarda %30 ↓

Hepsi birden:

TEŞEKKÜRLER

Resim için Dr. Sevim Çakar'a teşekkürler

nur.arslan@deu.edu.tr

nurcabuk@yahoo.com